

הנחיות נציב שירות המדינה	שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
תאריך: כ"ט באדר א' התשע"ט, 6 במרץ 2019 מספר הנחיה: 3.1	נוהל מתן התאמות לעובדים עם מוגבלות בשירות המדינה

נוהל מתן התאמות לעובדים עם מוגבלות בשירות המדינה

נוהל זה נערך בשיתוף [נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והמטה לשילוב אנשים עם מוגבלות](#) במשרד העבודה והרווחה והשירותים החברתיים ובתיאום עם רופאת שירות המדינה

1. כללי

- א. מטרת הנוהל היא הסדרת תהליך מתן התאמות במקום העבודה, לעובדים עם מוגבלות בשירות המדינה, לרבות תפקידים של הגורמים השותפים בתהליך במשרדים/יחידות הסמך ויחידות המטה. יתר על כן, מאחר שלעיתים ועדה רפואית משתלבת בתהליך של מתן התאמות לעובד עם מוגבלות, על אף שהדבר לא נכלל בייעודה המקורי של הוועדה, הנוהל יחדד את היקף תפקידה ומשמעות החלטותיה בעניין זה.
- ב. [חוק שוויון זכויות לאנשים](#) עם מוגבלות התשנ"ח-1998, מעגן את זכותו של אדם עם מוגבלות להתאמות במקום העבודה. זכות זו מתייחסת הן למועמד למשרה - אדם עם מוגבלות אשר עומד בדרישות הקבלה למשרה והן לעובד מכהן, אשר מסיבות שונות נפגעה כשירותו למילוי המשרה אותה ביצע בפועל.
- ג. אם נראה לממונה או למנהל היחידה, כי יעילותו של עובד בעבודה עלולה להיפגע או נפגעה בפועל כתוצאה ממצב בריאות או כתוצאה מהיעדרויות מרובות או ממושכות לרגל מחלה, בטרם יפעל לפי סעיפים [33.23](#) או [33.24](#) לתקשי"ר, יפעל למיצוי הליך מתן התאמות לעובד לפי פרק משנה [35.2](#) לתקשי"ר וכמפורט בנוהל זה.

2. תחולה

נוהל זה חל על כל העובדים בשירות המדינה. הנוהל עוסק במקרים של אנשים עם מוגבלות שהם עובדים מועסקים בשירות המדינה בלבד. למען הסר ספק, הנוהל לא מתייחס למועמדים לתפקיד בשירות המדינה, שהם אנשים עם מוגבלות (נושא אשר מוסדר בסעיפים [35.23](#) ו-[35.34](#) בתקשי"ר).

3. הגדרות

- א. **אדם עם מוגבלות** - אדם עם לקות פיסית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים.
- ב. **ועדה רפואית מחוזית** - ועדה שאחראית על קביעת כושרו הבריאותי של עובד בקליטתו לעבודה, במהלך עבודתו בשירות או לצורך כל בירור אחר של מצבו הבריאותי או כושרו הגופני, ובכפוף להגדרות ניהול זה. הוועדה במינוי לשכת הבריאות המחוזית ומונה שני רופאים לפחות.

הנחיות נציב שירות המדינה ❄️	שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
תאריך: כ"ט באדר א' התשע"ט, 6 במרץ 2019 מספר הנחיה: 3.1	נוהל מתן התאמות לעובדים עם מוגבלות בשירות המדינה

ג. ועדה לוויסות כוח אדם עודף - ועדה שמבצעת העברת כוח אדם בין-משרדית/בין יחידתית על-פי הצורך (פרק משנה [11.3](#) לתקשי"ר).

4. **סמכויות באישור התאמות**

לצורך הגדרת הסמכויות לאישור התאמות לעובדים עם מוגבלות, יש להבחין בין שני סוגי התאמות:

א. **התאמות לוגיסטיות במקום העבודה** - כמו למשל: רכישת מחשב מיוחד, שינויים פיזיים בחדר של העובד או בבניין, קניית ריהוט מותאם וכד'. אישור התאמות לוגיסטיות הוא בסמכות האחראי, כהגדרתו בפסקה [01.111](#) לתקשי"ר (להלן - "האחראי").

ב. **התאמות שעניינן תנאי העסקה** - התאמות המאופיינות בשינוי או התאמה של תנאי העסקה או תנאי השירות, כמו למשל:

- התאמות הכרוכות בשינוי הקשור בתיאור המשרה;
- עבודה מהבית;
- שינוי באחוזי המשרה.

אישור התאמות הקשורות בתנאי העסקה יהיה בכפוף לתיאום עם [אגף תנאי שירות ויחסי עבודה](#) בנציבות שירות המדינה.

5. **תהליך ביצוע התאמות במסגרת המשרד/יח' הסמך**

א. עובד עם מוגבלות הזקוק להתאמות יגיש לאחראי, בקשה למתן התאמות, בכתב, בצירוף אישור של גורם מקצועי בתחום מוגבלותו של העובד או של רופא תעסוקתי. רשאי האחראי להתייעץ לעניין זה עם המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה במשרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים.

ב. בעת קבלת בקשה של עובד לצורך מתן התאמות עקב מוגבלות, הסמנכ"ל למשא"ן במשרדו של העובד, יבחן את הבקשה ויאשרה במידה שהיא עומדת בשני התנאים הבאים במצטבר (כקבוע בפסקה [35.251](#) בתקשי"ר):

(1) המסמכים מעידים על מוגבלות כהגדרתה בחוק או מוגבלות אחרת המשפיעה על תפקוד העובד בעבודה;

(2) ההתאמה מחמת המוגבלות נדרשת, על-מנת לאפשר לעובד לבצע את תפקידו או לתפקד בעבודה.

ג. בסמכות סמנכ"ל משא"ן, לדחות בקשת עובד להתאמות על אף שהיא עונה על שני התנאים המפורטים בסעיף 5ב לעיל. דחיית הבקשה תיעשה לאחר היוועצות עם המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות במשרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, ורק אם מתקיים אחד משני התנאים (כקבוע בפסקה [35.254](#) בתקשי"ר):

הנחיות נציב שירות המדינה	שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
תאריך: כ"ט באדר א' התשע"ט, 6 במרץ 2019 מספר הנחיה: 3.1	נוהל מתן התאמות לעובדים עם מוגבלות בשירות המדינה

1) לבקשה להתאמה יש מענה מלא או חלקי על-פי הסדר, מכוח חוק הביטוח הלאומי או ממקור אחר;

2) התאמה או חלק ממנה מטילה נטל כבד מדי על המשרד.

דחיית בקשה הנובעת מהטלת נטל כבד על המשרד תיעשה במקרים חריגים ותוך תיעוד הוכחת הנסיבות והעלויות בגינן הוחלט על דחייה.

ד. בקשה של עובד למתן התאמות עקב מוגבלות, אשר עניינה תנאי העסקה כאמור בסעיף 4ב לעיל, תיבחן על-ידי סמנכ"ל משא"ן, לאחר התייעצות עם ממונה נגישות וממונה גיוון תעסוקתי במשרדו.

ה. על המשרד לפעול למיצוי זכות העובד להתאמות בסדר שלהלן:

1) התאמות לביצוע תפקידו של העובד - ביצוע התאמות בתפקיד אותו מבצע העובד בפועל, יבוצעו בהתאם להמלצות רופא תעסוקתי, על-פי המסמכים שמסר העובד בעת הגשת הבקשה;

2) התאמת תפקיד חלופי במשרדו של העובד - אם לא ניתן לבצע התאמות בתפקידו של העובד, האחראי יפעל במאמץ סביר להתאמת תפקיד חלופי לעובד במשרדו. התאמת תפקיד חלופי תתבצע בשיתוף פעולה עם העובד בהתאם לכישוריו והשכלתו. על האחראי לקיים פגישה עם העובד לצורך בירור כישוריו ובחינת תפקידים חלופיים. התאמת התפקיד יכולה להיעשות בדרך של העברה משרדית בהתאם לפרק משנה [11.2](#) בתקשי"ר או בדרך של המרת משרה, בהתאם לפסקה [04.33](#) בתקשי"ר;

3) התאמת תפקיד חלופי במשרד חדש - אם ההתאמות בסעיפים 5א ו-5ב לעיל לא צלחו, האחראי יפעל במאמץ סביר להתאמת תפקיד חלופי לעובד מחוץ למשרדו באמצעות פנייה לוועדה לוויסות כוח אדם בנציבות שירות המדינה. התאמה זו תיעשה גם היא בשיתוף פעולה עם העובד ובהתאם לכישוריו והשכלתו.

ו. פנייה לוועדת ערר

1) עובד שבקשתו להתאמות נדחתה באופן מלא או חלקי על-ידי המשרד, בין אם במסגרת שלב ההתאמות לביצוע תפקידו של העובד ובין אם במסגרת התאמת תפקיד חלופי לעובד במשרדו, רשאי להגיש ערר לוועדת ערר בהתאם לפסקה [35.256](#) לתקשי"ר;

2) ועדת הערר מתכנסת בהשתתפות נציג נש"מ (יו"ר הוועדה), נציג החשכ"ל, סמנכ"ל למינהל ומשא"ן (במשרדו של העובד מגיש הערר), נציג המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות במשרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים. ועדת הערר רשאית לדון בכל מקרה שמגיע אליה במסגרת ערר למתן התאמות לעובד מכהן בשירות המדינה, בהתייעצות עם רופא שיוגדר לכך מטעמה;

הנחיות נציב שירות המדינה	שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
תאריך: כ"ט באדר א' התשע"ט, 6 במרץ 2019 מספר הנחיה: 3.1	נוהל מתן התאמות לעובדים עם מוגבלות בשירות המדינה

3) ההתאמות שנמצאו כרלוונטיות יחייבו את הסכמת העובד בכתב בטרם יסוכם על אופי המשך העסקתו, הן בעת התאמות לביצוע תפקידו הנוכחי של העובד והן בעת התאמת תפקיד חלופי לעובד (במשרדו הנוכחי ובמשרד חדש).

6. העברה לוועדה רפואית

א. המשרד רשאי להפנות עובד לוועדה הרפואית:

- 1) במידה שנמצא כי לא ניתן לבצע התאמות בביצוע תפקידו הנוכחי של העובד או להתאים לו תפקיד חלופי בכפוף לתהליך המפורט בסעיפים 4 ו-5;
- 2) במידה שהעובד לא נתן את הסכמתו להתאמות (לאחר שמוצה תהליך לפי סעיפים 4 ו-5 לעיל), או שהעובד ביקש לפרוש מהעבודה מסיבות בריאותיות.

ב. בעת הפניית עובד לוועדה רפואית:

- 1) הוועדה הרפואית תבדוק האם בוצע תהליך בדיקת התאמות לפי סעיף [35.25](#) לתקשי"ר. ככל שתמצא כי לא בוצע תהליך כזה, תוחזר הבקשה למשרד לשם ביצוע סעיפים 4 ו-5 לעיל;
- 2) עובד אשר התייצב בפני הוועדה והצהיר כי הוא מעוניין לפרוש מהעבודה מסיבות בריאותיות, על הוועדה הרפואית ליידע אותו על זכותו להתאמות. אם לא מוצה הליך ביצוע התאמות, על הוועדה לקבוע את כשירותו רק לאחר שהעובד הצהיר כי ויתר על זכותו למיצוי תהליך ביצוע התאמות.

7. דיווח ובקרה

באחריות האחראי לבצע תיעוד ודיווח על כלל הבקשות לביצוע התאמות המוגשות במשרד לצורך בקרה:

- א. כל בקשה שמגיעה לידי המשרד לביצוע התאמות תתועד במהלך ובתום תהליך הטיפול, בתיק האישי של העובד. באחריות המשרד קולט הבקשה לבצע את התיעוד עד לקבלת ההחלטה הסופית (התאמה בביצוע התפקיד, התאמת תפקיד חלופי, דחיית הבקשה להתאמה והמשך השירות, הפסקת עבודה).
- ב. אם הוחלט על העברת עובד לתפקיד במשרד חדש, יועבר לאחראי במשרדו החדש של העובד עותק מתיעוד הליך מתן ההתאמות שבוצע על-ידי משרדו הקודם של העובד.
- ג. באחריות האחראי להגיש [לראש אגף גיוון תעסוקתי](#) בנציבות שירות המדינה אחת לשנה דו"ח תקופתי המפרט את כלל הבקשות להתאמות שהגיעו לידיה בשנה החולפת. הדו"ח יוגש באמצעות טופס דיווח שנתי המצ"ב כנספח א'.

הנחיות נציב שירות המדינה ❄️	שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
תאריך: כ"ט באדר א' התשע"ט, 6 במרץ 2019 מספר הנחיה: 3.1	נוהל מתן התאמות לעובדים עם מוגבלות בשירות המדינה

נספח א'

טופס דיווח שנתי אודות תהליך ביצוע התאמות לעובדים עם מוגבלות

תאריך	משרד	פרטי ממלא הדו"ח
/ /		שם משפחה _____ שם פרטי _____

במידה והוחלט על אישור הבקשה		האם נדרשה בתהליך מעורבות נש"מ/ועדת ערר/ועדה רפואית?	החלטה שהתקבלה (אישור/דחיית הבקשה)	פירוט הבקשה	מס' זהות עובד	מס'
עלות ההתאמה	פרט אודות ההתאמה שאושרה	(כן/לא) אם כן, ציין איזה מבין הגורמים				
						1.
						2.
						3.
						4.
						5.
						6.
						7.
						8.
						9.
						10.